

Tusagassiutit imarisaat iliuusaallu tusagassiornermi pissuserissaarnermut naapertuuttuusaaq (Tusagassiuisarnermi akisussaassuseqarneq pillugu Inatsisartut inatsisissaat §34 imm. 1).

Tusagassiuutit pillugit Aaliangiisartut "Tusagassiuinermi ileqqorissaarnissamut malittarisassanut najoqqutassiat" aallaavigalugit aaliangiisarpoq. Tusagassiuinermi ileqqorissaarnerup tunngaviusumik ileqqorissaarnermik paasinneriaatsip ineriartornera malippaa.

Tusagassiuinermi ileqqorissaarnissamut malittarisassanut najoqqutassiat..

Isummat tunngavigineqartussat

Naqisimaneqanngitsumik oqaaseqarsinnaatitaallunilu allassinnaatitaanerup isumannaallisagaanera tusagassiorfiit paasissutissanik nutaarsiassanillu naqisimaneqanngitsumik katersuisinnaatitaanerannut aammalu tamakkuninnga sapinngisaq tamaat atorlugu eqqortunik tamanut saqqummiussinnaatitaanerannut attuumassuteqarluinnarpoq.

Naqisimaneqanngitsumik nassuiaateqartarnek naqisimaneqarani oqaaseqarsinnaatitaallunilu allassinnaatitaaneranut ilaavoq.

Suliassanik tamakkuninnga ingerlatsinermi tusagassiorfiit akuersaartariaqarpaat innuttaasut ataasiakkaat inuttut ataqqineqarnissaat eqqissisimasumillu inuuniarnerisa innimigineqartariaqarneranik pingaartitsinissaq kiisalu patsisissaqanngitsumik narrunarsaanaveersaartariaqarnissaq.

Tusagassiuinermi ileqqorissaarnissamik unioqqutitsineranut aamma ilaapput innuttaaqatigiinnut pingaaruteqarluinnartumik paasissutissiisinaanermut akornusiineq kiisalu aamma nutaarsiassaqaartitsivitsigut saqqummiunniakkat imarisaannut attuumassuteqanngivikkaluarluni sunniinissamik piumasaqaateqartumut naalaannarnek, tassa naalaannarnek tusagassiorfiit naqisimaneqannginnissaannik attaviitsuunissaannillu qularuteqalersitsisinnaassappat.

Tusagassiornermi ileqqorissaarnissamik unioqqutitsineranut aammattaaq ilaavoq tusagassiortoq uani tusagassiuinermi malittarisassanut akerliusumik suliassinneqassappat.

Tusagassiortoq ilerasuutigisaanik imaluunniit qularutigisaanik suliassinneqartariaqanngilaq.

Malittarisassani aamma pineqarput aaqqissuinikkut suliassat (oqaasertalersuineq assilissallu), naqitatigut, radiokkut fyersynikkullu tusagassiaasartuni kiisalu tusagassiorfitsigut allatigut tamanut saqqummiunneqartartut.

Malittarisassani aammattaaq pineqarput naqitatigut allanullu tusagassiorfinni anoncitet pilerisaarutillu, tassa malittarisassatigut immikkut aalajangersaavigineqarsimanngitsut pineqartillugit.

Malittarisassani pineqarput, inuit eqqartorneqartut assileneqarsimasullu tassunga atatillugu inuit toqoreersut, inuit inatsisatigut susassaqaartuusut asiigisaallu.

Malittarisassat imarisai

A. Nalunaarutit eqqortut

1. Tusagassiorfiit suliassaraat eqqortunik sukkasuumillu paasissutissiisarnissaq. periarfissaqartillugu qulakkeerneqartariaqarpoq paasissutissat tunniunneqartut ingerlateqqinneqartulluunniit eqqortuunerat.
2. Nutaarsiassanik pissarsiffiit isorinninnermik takutitsivigisariaqarput pingaartumik taakku oqaatigisaat inuttut soqutigisanik akorneqarsinnaasimagaangata imaluunniit ajoqusiiniarnermik siunertaqaraangata.
3. Paasissutissat arlaannut ajoqusiinnaasut, nikanarsaataasinnaasut tatigisaanermilluunniit annikillisisinnaasut saqqummiutilersinnagit immikkut ittumik misilinneqartassapput, pingaartumik pineqartumut saqqummiunneqarnerisigut. Saqqummiussineq imatut pisariaqarpoq apersorneqartoq akinissaminut naammaginantumik piffissalerlugu.
4. Saassussinerit akissutillu pissusissamisuussappat ataqtigii sillugit assigiimmillu periaaseqarluni saqqummiunneqartariaqarput. Tamanna pingaartumik nikanarsaataasunik ajoqutaasinnaasunilluunniit oqaatigineqartunut tunngavoq.
5. Paatsuugassaajunnaarsinneqassaaq suut paasissutissaviunersut aamma suut oqaaseqarfiginninnerunersut.
6. Qulequttat akunniliussallu ilutsimikkut imarisamikkullu allaaserisamut aallakaatitamulluunniit pineqartumut tunngasuussapput. Taamaapportaaq tusagassiorfiit nutaarsiassaatininnik nittarsaassinerannut tunngatillugu.
7. Nalunaarutininik eqqunngitsunik naqqiisoqartassaaq aaqqissuisoqarfiup nammineq sulissutiginninneratigut, nalunaarutigineqartuni pingaarutilinnik kukkusooqarsimappat taakkuluunniit paasineqarniariapata. Imatut ilusilerlugu naqqiisoqartassaaq atuartartut, tusarnaartartut isiginnaartartulluunniit naqqiissummik maluginninnissaannut erseqqissumik periarfissillugit.

B. Pitsaasumik tusagassioriaaseqarnermut akerliusumik pissusilersorneq

1. Nalunaarutit, inuttut inuunerup eqqissisimanarneranut ajoqusiinnaasut pinngitsoorniarneqassapput, erseqqissumik tamat soqutigisaasa tamanut ammasumik oqaatiginninnissaq pisariaqalersinngippagu. Inuit ataasiakkaat inuttut tatigisaanermik illersorneqarnissaa pisariaqartippaat.
2. Imminut toqunneq imaluunniit imminut toqoriaraluarneq oqaluttuarineqassanngillat erseqqissumik tamat soqutigisaasa tamanut ammasumik oqaluttuarineqarnissaat pisariaqartinngippassuk tunngavissinngippassulluunniit.
3. Pinerluttuliorfigineqartut ajoqusertulluunniit sapinngisamik annertunerpaamik qajassuunneqartassapput. Taamaapportaaq ilisimannittutut uppernarsaasunut eqqugaasunullu ilaqaataasunut tunngatillugu. Assilisanik katersinermi ingerlatitseqqinnermilu, taamatutaaq inuit nammineq assilisaannik, qajassuussisoqartassaaq ajuallatsitsinaveersaartoqartassallunilu.

4. Ussassaarutit aaqqissuisullu allaaserisaasa akornanni erseqqissumik avissaaruteqartitsiuartoqassaaq. Oqaasertaliussat, nipitaliussat assiliartaliussallu toqqaannartumik toqqaannangitsumillu niuerneramik soqutigisanik pissuteqartut taamaallaat ilanngunneqartassapput, tusagassiornermut tunngatillugu erseqqissumik malitassat tamanut saqqummiunneqarnissaat pisariaqartippassuk.
5. Meeqqat inuillu allat oqaatigisamik allatulluunniit peqataanermik sunniutissaannik paasinnissinnaasutut naatsorsuutigineqarsinnaanngitsut immikkut sianiginarneqartassapput. Apersuilluni oqaloqateqarnernik assigisaanniilluunniit tamanut saqqummiussilernerni angajoqqaat akuersissutaat pissarsiarineqaqqaartariaqarpoq, eqqartorneqartup qanoq issusiata ukiukinnerusullu ukiuisa tamanna pisariaqartippassuk.
6. Paasissutissanik katersinermi tamanulluunniit saqqummiussinermi allat tatiginninnerat, misigissusii, ilisimasaqannginnerat, misilittakkanik amigaateqarnerat imaluunniit aqutsinnaassuseqannginnerat iluaqutigineqassanngillat.
7. Isertortumik assilisanik taamaallaat tamanut saqqummiussisoqartariaqarpoq peqataasut akuersisimappata, imaluunniit inuiaqatigiinnut tunngatillugu soqutigisat ataasiakkaat illersorneqartussaanerat erseqqissumik qaangersimappassuk, tusagassioortutullu uppernarsaatissat pisariaqartinneqartut allatut iliorluni pissarsiarineqarsinnaanngippata pissarsiariuminaatsorujussuullutilluunniit.
8. Nalunaarutit digital atorlugu tusagassiuutitigit tamanut saqqummiunneqartut saqqummersinneqarnermik kingunerujussuatigit pissarsiarineqarsinnaakkajuttassapput. Tusagassioorfimmut kissaateqarnikkut taamatut paasissutissat mianernartut inummulluunniit tunngasut siusinnerusukkut tamanut saqqummiunneqarsimasut pissarsiarineqarsinnaanerak akornuserneqarsinnaavoq, periarfissaqassappat taamaattussatullu isigineqarpat.

C. Eqqartuussivinnit ilanngutassiat

1. Nalinginnaasumik tusagassiornermi ileqqussanut tunngatillugu malittarisassat A-mi B-milu allassimasut eqqartuussivinnit ilanngutassiornermutaaq atuupput.
2. Eqqartuussivinnit ilanngutassiornermut malittarisassat sulianik piareersaanermutaaq atuupput, taamatutaaq suliat pillaatissiissutissat politiinit unnerluussisarnermullu oqartussaasunit suliarineqarnerannut.
3. Eqqartuussivinnit ilanngutassiat piviusorsioortuusariaqarput. Suliat piareersarneqarnerini killiffinni tamani eqqartuussivimmilu suliarineqarnerini tusagassioortup illuatungeriit - pillaatissiiniarluni suliani unnerluussisarnermut oqartussaasut illersuisullu - isumaat pitsaasumik naligiimmillu oqaatigeqqinniartariaqartassavai. Pillaatissiiniarluni suliamik oqaluttuarinninneq suliap naammassineqarneranit imaqarniliamik malitseqartinneqartariaqarpoq taanna unnerluussinerunnaanerugaluarpas, pinngitsuutitsinerugaluarpas pineqaatissiissutaagaluarpalluunniit apeqqutaatinnagu.

4. Ilaqutariinnermi pissutsit, inuttut ilisarnaatit, sumit naggueqarnek, nunamit sumingaanneersuuneq, upperisarsiornek, kinguaassiuutitigut qanoq ittuuneq kattuffinnulluunniit tunngasut taamaallaat taaneqartariaqarput suliamut tunngatillugu pisariaqaraangata.
5. Pillaatissiiniarluni suliaq aalajangiivigivinneqanngikkallartillugu unitsiinnarneqanngikkallartilluguluunniit nalunaarutininik suliap paasineqarnissaanut akornusiinnaasunik imaluunniit pasineqartoq unnerluutigineqartorluunniit pisuusoq oqaasertaqartunik tamanut saqqummiussisoqartassanngilaq. Pillaatissiiniarluni suliamik eqqartuinnermi erseqqissumik takuneqarsinnaassaaq pasineqartoq/unnerluutigineqartoq pisuulluni pisuunaniluunniit nalunaaruteqarsimasoq.
6. Sammivik erseqqissoq piviusorsiorlorlu sapinngisamik annertunerpaamik malinneqassaaq suliat suut oqaluttuarineqarnissaannik aalajangiinnermi aamma pisuni suni pineqartut aqqisa taaneqartarnissaanni. Pasineqartup unnerluutigisalluunniit aqqa allatulluunniit kinaassusersineqarsinnaanera ilanngunneqassanngilaq atiata tamanut saqqummiunneqarnissaa tamanut soqutiginaateqanngippat.
7. Inuup atiatigut taallugu politiinut nalunaarutigineqarsimaneranik nalunaaruteqarnermi qajassuussisoqartassaaq. Tamakkuninnga nalunaarutissat saqqummiunneqartassanngillat nalunaarutiginnineq politiinit imaluunniit unnerluussisarnermut oqartussaniit akuliuttoqarneranik kinguneqarsimatinnagu. Tamannali nalunaarutigineqartunut nalunaarutigineqartup nammineerluni saqqummiusnaanut atuutinngilaq, imaluunniit nalunaarutigineqartoq allani ilisimaneqareersimappat imaluunniit pingaaruteqarluni tamanut soqutiginaateqarpat imaluunniit pissutsit malillugit isumaqarnassappat nalunaarutiginnineq patajaatsumik tunngavilersugaasoq.
8. Inuk pasineqartoq, unnerluutigineqataasoq pineqaatissinneqartorluunniit pineqartup siusinnerusukkut pillagaalluni pineqaatissinneqarsimanerata saqqummiunnissaanut qajassuunneqartariaqarpoq, pissutsinut pineqartup maannakut pasineqassutaanut, unnerluutigineqassutaanut pineqaatissinneqassutaanulluunniit taamaaliornek isumaqanngippat. Nutaarsiassanut allanut atatillugu inummut siusinnerusukkut pilaaniarluni suliaasimasut pisariaqanngippat taakkartorneqartariaqanngillat.